

วิธีให้น้ำที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับความต้องการของข้าว “เปียกสลับแห้ง...แก้งข้าว”

1. ช่วงเตรียมดิน

ปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มปุ๋ยและอินทรีย์วัตถุ และไถกลบช่วงออกดอก หลังจากนั้นปล่อยน้ำเข้านาระดับ 5 เซนติเมตร นาน 20 วัน แล้วทำเทือกเตรียมหว่านพันธุ์ข้าว หรือโยนกล้า

2. ช่วงเริ่มปลูก

ระยะข้าว 1-2 วัน ระบายน้ำออก

3. ช่วงระยะเจริญเติบโต

ระยะข้าว 3-35 วัน ให้น้ำในระดับ 5 เซนติเมตรสม่ำเสมอ ช่วงที่ข้าวอายุ 25 วัน ใส่ปุ๋ย (ผสมปุ๋ยใช้เอง) สูตร ไนโตรเจน 6 ส่วน ฟอสเฟต 4 ส่วน โพแทสเซียม 6 ส่วน อัตรา 27 กก.ต่อไร่

ระยะข้าว 36-45 วัน ปล่อยน้ำในนาจนแห้ง (จนดินแตกระแหง) เพื่อส่งเสริมให้รากลงลึก แข็งแรง แตกกอดี และป้องกันโรคและแมลง

4. ช่วงออกดอกและติดรวง

ระยะข้าว 46-90 วัน ให้น้ำในระดับ 5 เซนติเมตร ช่วงนี้ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า (ไนโตรเจน 1.5 กก.ต่อไร่) บำรุงต้นเร่งดอก ถ้าน้ำลดลงหรือแห้งให้เติมน้ำจนถึงช่วงข้าวโน้มรวง หรือข้าวก้ม

5. ช่วงเก็บเกี่ยว

ระยะข้าว 91-120 วัน ปล่อยน้ำออกให้แห้ง รอการเก็บเกี่ยว

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในการทำนา...ของ นายสุภาพ โนรีวงศ์ โดยใช้เทคนิคการให้น้ำแบบเปียกสลับแห้งในนาข้าว เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวและใช้น้ำอย่างมีคุณค่า และเหมาะสมกับความต้องการของข้าว ในสภาวะที่น้ำธรรมชาติและน้ำชลประทานมีจำกัด พร้อมทั้งได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ทำให้ประสบผลสำเร็จ คือ

- 1 ลดปริมาณการใช้น้ำในนาข้าวร้อยละ 25-40 หรือประมาณ 600 ลบ.ม.ต่อไร่ต่อฤดู ซึ่งจากเดิมใช้น้ำ 1,200 ลบ.ม.ต่อไร่ต่อฤดู
- 2 หมุนเวียนการใช้น้ำในกระบวนการผลิตทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง
- 3 ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 29-57 (เดิมได้ 700 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มเป็น 900-1,100 กิโลกรัมต่อไร่)
- 4 ลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช ทำให้การใช้สารเคมีลดลง
- 5 มีรายได้เพิ่มขึ้น จากผลผลิตข้าวที่เพิ่มขึ้น และต้นทุนการผลิตข้าวที่ลดลง

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า... ในการทำนา “แบบเปียกสลับแห้ง”

หรือ แก้งข้าว แล้วเรารวย...
แบบนายสุภาพ โนรีวงศ์

ณ ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลตอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูล/เรียบเรียง : กองประสานงานโครงการพระราชดำริ และพื้นที่เฉพาะ
จัดทำโดย : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 1,500 ฉบับ มกราคม พ.ศ.2558
จัดพิมพ์โดย : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แก่งล้างแล้วเราวย...

แบบนี้สุภาพ

นายสุภาพ โนรีวงศ์ อายุ 65 ปี อยู่บ้านเลขที่ 31/1 หมู่ที่ 4 ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จบการศึกษา ม.6 มีประสบการณ์การทำงาน เป็นประธานสภาเกษตรกร ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยทำนา 95 ไร่ เป็นอาชีพหลัก เลี้ยงเป็ด ห่าน ปลา กบ เป็นอาชีพเสริม และเพิ่มมูลค่าข้าวโดยการทำเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวสารอินทรีย์ขาย โดยใช้หลักแนวคิด...นำวิกฤติมาเป็นโอกาส และทำจากง่ายไปหายาก...คือ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และทำการตลาด

เรียนรู้เรื่องความต้องการน้ำในการทำนา

ก่อนนี้ได้เกิดวิกฤติเรื่องน้ำ... ที่มีไม่เพียงพอต่อการทำนาปรังช่วงฤดูแล้งและฝนทิ้งช่วง นายสุภาพ จึงเกิดแนวคิดที่จะเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงฤดูแล้ง โดยการขุดบ่อเก็บน้ำ 5 บ่อ เพื่อสำรองไว้ใช้ช่วงขาดแคลน และเริ่มเรียนรู้ว่าต้นข้าวเป็นพืชที่สามารถใช้น้ำน้อย และทนแล้งได้ถึงขั้นพื้นดินแตกระแหง จนข้าวแสดงอาการใบเหี่ยว สีคล้ำ หลังจากสังเกตพบว่าเมื่อมีฝนตกลงมาต้นข้าวได้รับน้ำสามารถแตกกอ เจริญเติบโต และให้ผลผลิตได้ดีขึ้น จึงก่อให้เกิดแนวคิดการทำนาแบบ “เปียกสลับแห้ง...แก่งล้างข้าว”

เทคนิคการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า

ปัจจุบันนายสุภาพ ได้ปรับพื้นที่แปลงนาให้อยู่ในระดับเดียวกัน ทำนาแบบหว่าน และนาโยน ให้น้ำโดยวิธีให้น้ำท่วมขังทั้งแปลง ในปริมาณที่เพียงพอแก่การเติบโตและตามความต้องการของข้าว และปล่อยน้ำออกจากแปลงนาเพื่อให้แปลงนาแห้ง สลับกัน 3 รอบต่อฤดูเพาะปลูก โดยน้ำที่ปล่อยออก จะถูกบังคับให้ไหลลงเก็บไว้ในบ่อพักน้ำ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก คือ เลี้ยงปลา ปลูกผัก ไม้ผล และสำรองเก็บไว้เพื่อนำกลับมาใช้ในนาข้าวใหม่ในช่วงถัดไป

นายสุภาพ...วางระบบการให้น้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของข้าวแบบ “เปียกสลับแห้ง” ดังนี้

- 1 ควบคุมปริมาณน้ำในระดับ 5 เซนติเมตร ในช่วงที่ข้าวต้องการน้ำ หากน้ำลดลงจากการระเหยและการใช้น้ำของข้าว ก็มีการเติมน้ำเข้าแปลงนาให้อยู่ในระดับเดิม
- 2 ช่วงที่ข้าวไม่ต้องการน้ำ ทำการระบายน้ำออกเก็บไว้ในบ่อน้ำ หรือปล่อยให้แห้งเองในกรณีที่มีน้ำในแปลงนาระเหยไปมากแล้ว
- 3 ตรวจสอบป้องกันการรั่วไหลของน้ำในแปลงนา เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์

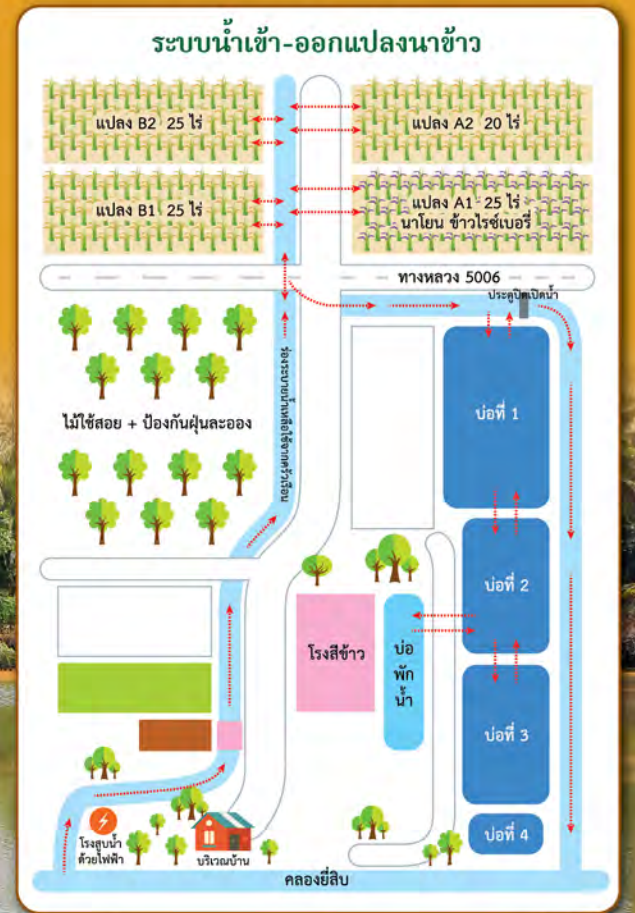
แผนผังพื้นที่และระบบน้ำเข้า-ออกในแปลงนาข้าวของนายสุภาพ โนรีวงศ์

เอาน้ำเข้าให้เปียก

เอาน้ำออกให้แห้ง

บ่อน้ำสำหรับทำนา

แผนผัง วิธีให้น้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของข้าว “เปียกสลับแห้ง...แก่งล้างข้าว”

